

Volksgezondheid Toekomst Verkenning 2024

Kiezen voor een gezonde toekomst

Het gaat goed met onze
gezondheid...

- De levensverwachting blijft toenemen
- We blijven lang vitaal
- Onze zorg is op orde

...maar het is niet
vanzelfsprekend dat dit
goed blijft gaan, als we
vooruitkijken richting
2050

We hebben te maken met:

- Vergrijzing
- Gezondheidsachterstanden
- Ongezonde jeugd
- Druk op formele en informele zorg
- Klimaatverandering

Belangrijke toekomsttrends

Vooruitkijken richting 2050

Trendscenario | Introductie

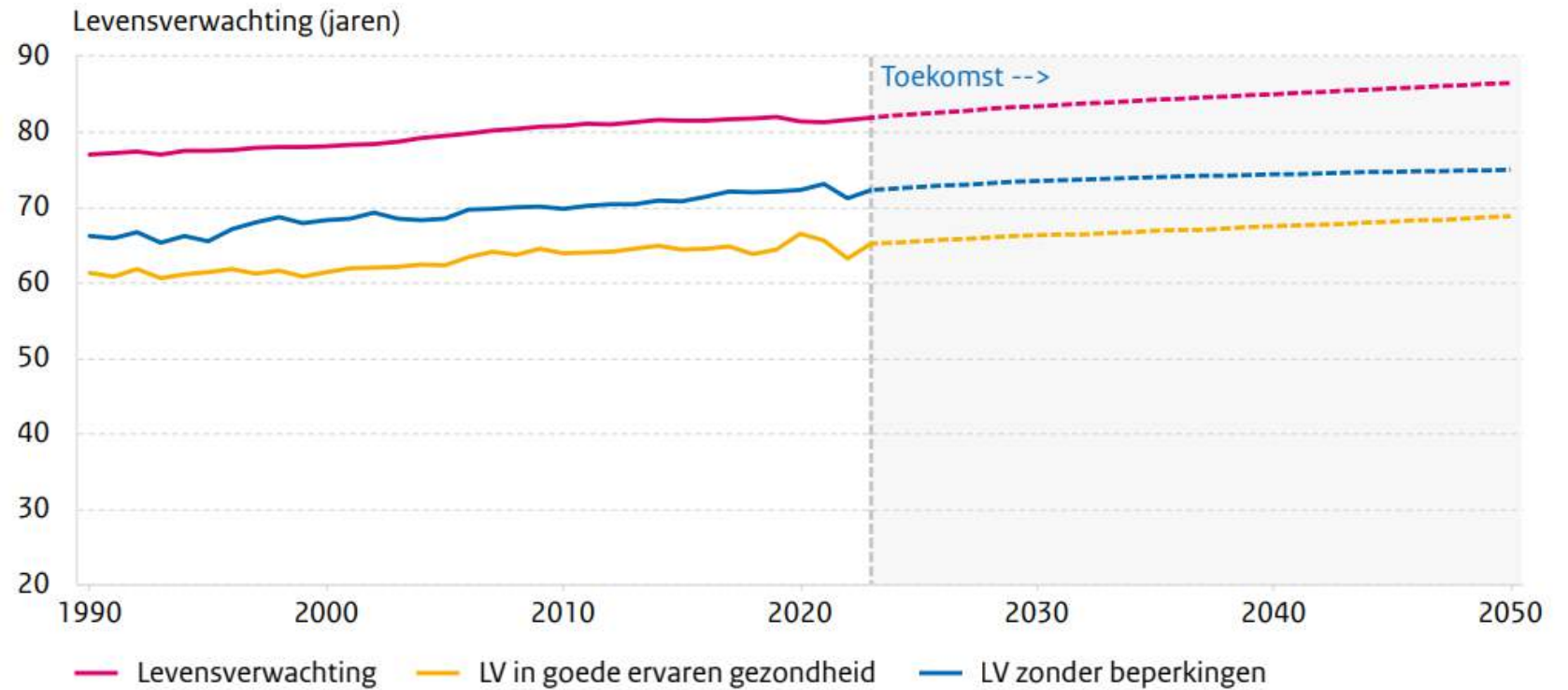
Hoe ontwikkelen onze volksgezondheid en zorg zich de komende 25 jaar?

- > Toekomstige ontwikkelingen zijn onzeker
- > Geen voorspelling, maar verkenning van mogelijke ontwikkelingen
- > Uitgangspunt: voortzetten ontwikkelingen en trends zonder nieuw beleid
- > Hulpmiddel om toekomstige maatschappelijke opgaven in kaart te brengen
- > Toekomstprojecties voor belangrijke indicatoren volksgezondheid en zorg

Zie www.volksgezondheidtoekomstverkenning.nl/vtv-2024/trendscenario

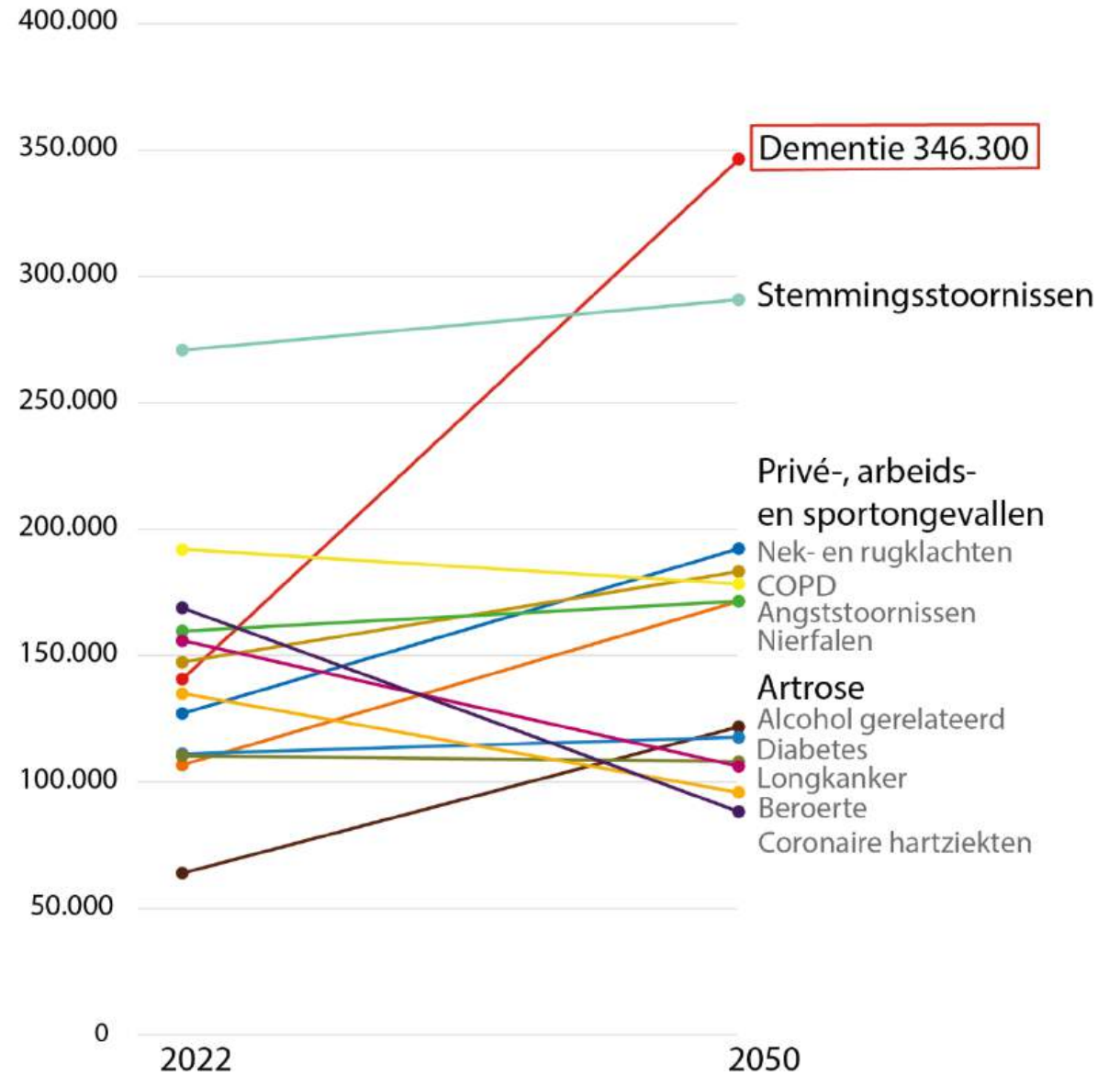
We leven langer en ook langer gezond

In 2050 is de grootste
ziektelast in Nederland
het gevolg van
dementie

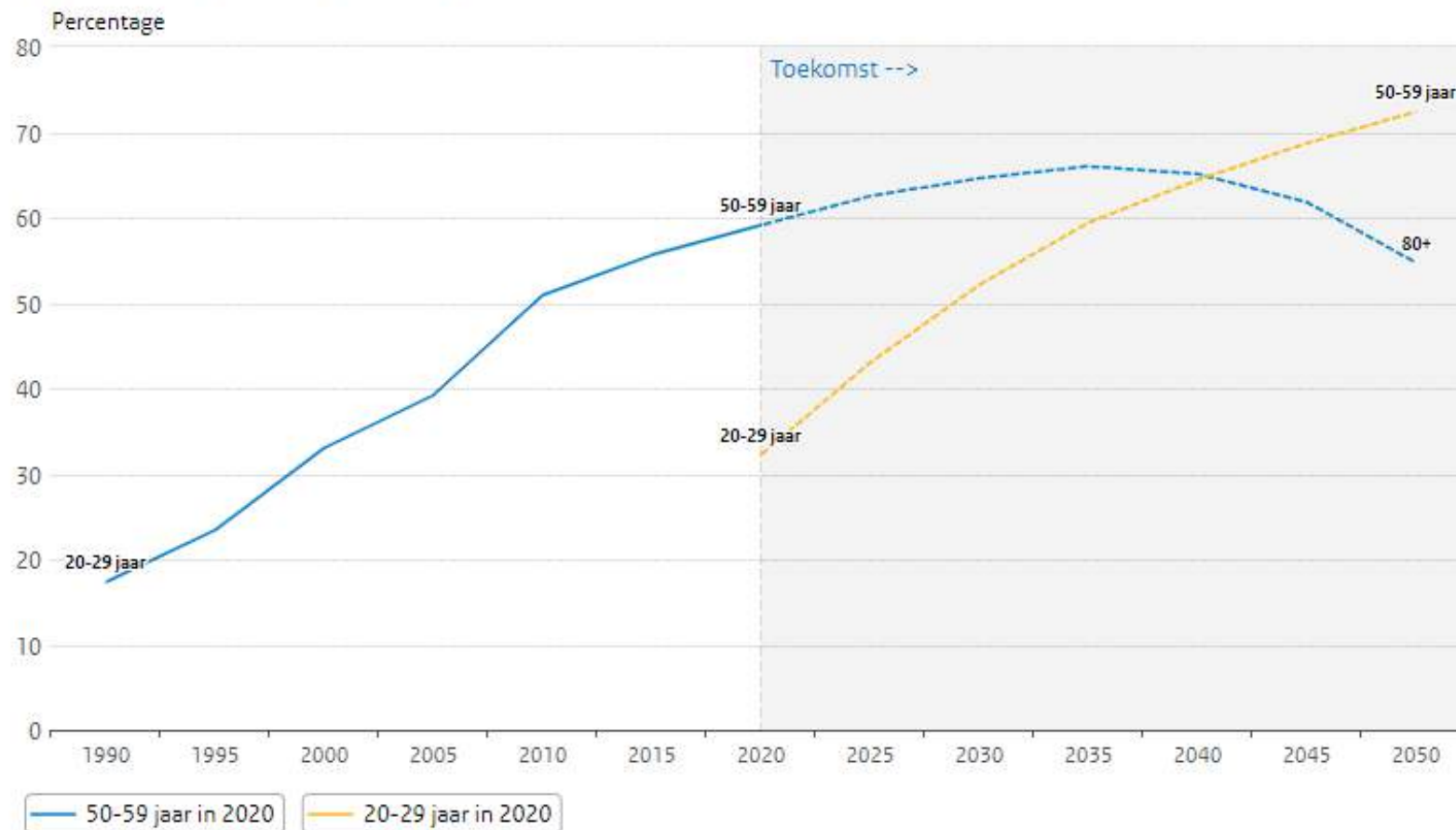
Ziektelast in DALY's

Overgewicht blijft stijgen tot 64% in 2050

Op steeds jongere leeftijd overgewicht

Gezondheidsachterstanden

- > Zijn afgelopen jaren onveranderd gebleven
- > Er is meer aan de hand dan opleidingsverschillen
  - **Bestaanszekerheid**
  - Leefomgeving en –omstandigheden
  - Werkomstandigheden
  - Sociale netwerken

Naar een gezonde leefomgeving in een veranderend klimaat

Brigit Staatsen, Maciek Strak, Lisbeth Hall, Channah Betgen, Jesse Limaheluw, Yonne Mulder, Lea den Broeder

Onze leefomgeving gaat ingrijpend veranderen door klimaatverandering en bevolkingsgroei – druk op de ruimte

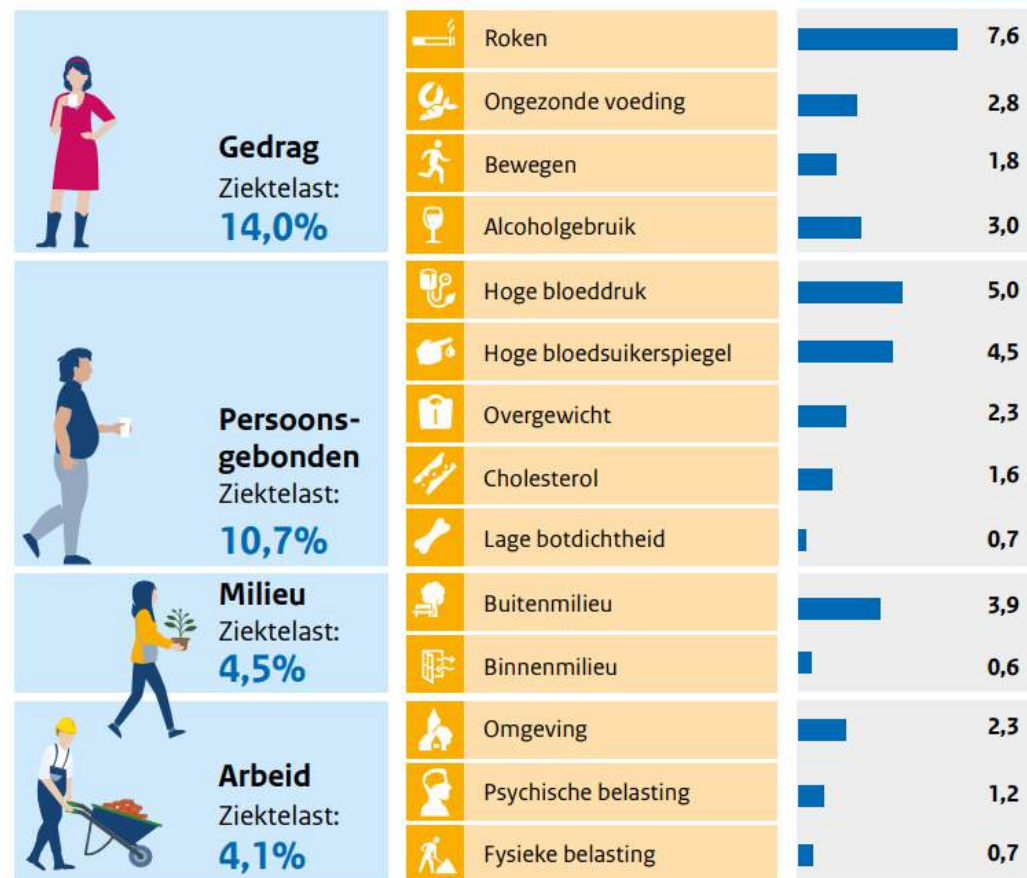
Trends en signalen

1. Demografie en woonopgave
2. Verdichting: ruimte voor groen, bewegen, ontmoeten
3. Leefbaarheid
4. Mobiliteit
5. Chemische stoffen en microplastics

Bijdrage leefomgeving/milieu aan ziektelast (nu)

- Luchtverontreiniging zal in de toekomst afnemen (mits...)
- Klimaatverandering – meer hittegolven, droogte en extreme neerslag – in toekomst hogere bijdrage aan ziektelast
- Beperkingen: risico's stoffen, beleving onvoldoende meegenomen

Vergelijking bijdrage milieu aan ziektelast: 2018-2024

Verschillen door:

- Veranderingen methodiek (o.a. disability weights)
- Nieuwe inzichten kennis (blootstellingseffectrelaties)
- Veranderingen blootstelling

Ziektelast geeft niet complete beeld effecten!

	VTV-2018	DALYs	VTV-2024	DALYs
Buitenmilieu	Lucht PM10/NO ₂	149.769	Lucht	178.586
			PM2.5	105.694
			NO ₂	76.964
	Ozon	3.239		
	Geluid (weg, rail, vlieg, industrie)	3.186	Geluid (weg, rail, vlieg)	1.358
			Geluid wegverkeer	1.272
			Geluid railverkeer	67
			Geluid vliegverkeer	19
	UV-straling	19.221	UV-straling	29.025
	Buitenmilieu totaal	174.413		207.572
Binnenmilieu	Meeroken	15.674	Omgevingstabaksrook (ETS)	27.873
	Radon/thoron	5.920	Radon/thoron	3.206
	Koolmonoxide vergiftiging	363	Koolmonoxide vergiftiging	27
	Vocht	1.210	Vocht	1.015
	Binnenmilieu totaal	23.125		31.999
Milieu totaal		195.305		237.581
DALYs alle aandoeningen (100%)		4.924.340		5.323.865
Milieu-gerelateerde ziektelast		4,0%		4,5%

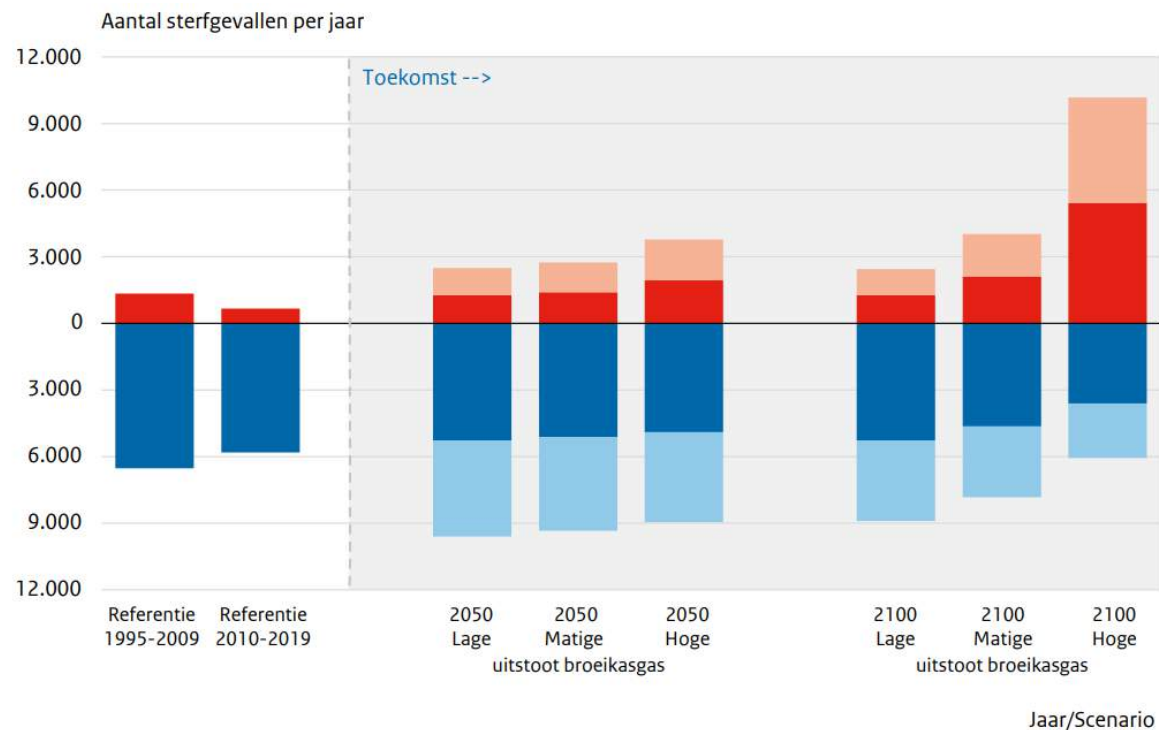

Opgaven klimaat en gezondheid

- Veiligheid (wateroverlast, natuurbranden)
- Drinkwater
- Voedselvoorziening
- Voorkomen gevolgen temperatuurverandering

Belangrijke trends: klimaat en leefomgeving

Toelichting: de lichte kleuren (lichtrood en lichtblauw) geven het sterfteaandeel weer dat mede is toe te schrijven aan de bevolkingstoename en de verwachte vergrijzing. N.B. Deze figuur wijkt af van de figuur in de KNMI '23 Klimaatscenario's (109), omdat de meest recente CBS-bevolkingsprognoses zijn gebruikt.

Aantal sterfgevallen gerelateerd aan koude (blauw) en warmte (rood)

Door warmer klimaat:

- Meer hittestress en sterfte door warmte
- Risico (nieuwe) infectieziekten
- Meer hooikoorts, huidkanker, extreem weer incidenten
- Mentale gezondheidsproblemen

Klimaat maatregelen bieden kansen voor gezondheid

- Betere luchtkwaliteit
- Gezonde voeding
- Groene leefomgeving

Meeste gevolgen voor groepen financiële bestaansonzekerheid

- > Wonen vaker in meer versteende wijken met weinig groen, in woningen die slecht te koelen zijn
- > Minder keuzevrijheid woonlocatie
- > Wonen vaker in huizen die veel energie verbruiken

Opgaven voor de toekomst

1. Aanpakken van gezondheidsgevolgen van klimaatverandering
2. Gezondheidsbevordering via de leefomgeving
3. Inrichting van de leefomgeving aanpassen voor kwetsbare groepen
4. Let op woningbouw nabij industrie, drukke (vaar)wegen

We staan voor grote opgaven

- > **Beter voorbereid zijn op een vergrijzende samenleving**
- > Gezondheidsachterstanden aanpakken
- > **Investeren in een gezonde jeugd**
- > Omgaan met druk op formele en informele zorg
- > **Aanpakken van de gezondheidsgevolgen van klimaatverandering**

Handelingsopties zijn ontwikkeld samen met stakeholders en burgers

De opgaven waar we voor staan zijn urgent en vragen om actie...

						Opgaven				
						Beter voorbereid op verder vergrijzende samenleving	Gezondheidsachterstanden aanpakken	Investeren in een gezonde jeugd	Omgaan met druk formele én informele zorg	Aanpakken gezondheidsgevolgen klimaatverandering
Handelingsopties	Zorgen dat ouderen actief kunnen deelnemen aan de samenleving	(Meer) werk maken van integrale preventie	Inzetten op gezondheidsvaardigheden en veerkracht bij jeugd	Investeren in mantelzorgers (sociaal, financieel en werk)	Versterken van ingezet klimaatbeleid					
	Ouderen betrekken bij beleid rondom langer zelfstandig wonen	Beschikbaar maken van laagdrempelig advies en hulp bij gezond leven	Aanpakken leefomgeving incl. voedingsaanbod en reclame	Verbreden van deskundigheid van zorgverleners	Verduurzamen van de zorg					
	Creëren van nieuwe levensloop-bestendige woonvormen	Versterken en bestendigen van de wijkgerichte aanpak	Verminderen ervaren prestatiedruk in en buiten onderwijs	Keuzes maken in de zorg	Klimaatbestendig én gezond maken van de leefomgeving					
	Aandacht besteden aan de vierde levensfase			Inzetten van digitale middelen in de zorg	Stimuleren van gedragsverandering					

*Bouw je voor oud dan
bouw je nooit fout (H
Adriani)*

Vergrijzing en leefomgeving

1. Zorg voor voldoende betaalbare woningen
2. 288.000 woningen voor ouderen tot 2030 (woontop) – nu realiseren
3. Zorgzame gemeenschappen – bouwen in bestaande buurten, nabij zorgvoorzieningen
4. En denk ook aan beweegvriendelijkheid, ontmoetingsplekken en groen: voor jong en oud!

Gezondheid is een groot goed

- > Niet alleen voor individuen, ook voor samenleving essentieel
- > De opgaven waar we voor staan zijn groot, complex en hardnekkig
- > Inzicht in de toekomst is nodig om voorbereid te zijn, prioriteiten te stellen en keuzes te maken

...het is daarom nodig om nu een standvastig gezondheidsbeleid in te zetten en vol te houden

- > Langetermijnvisie
- > Duidelijkheid in beleid
- > Stellen van concrete doelen
- > Health in All Policies benadering
- > Stevige volksgezondheidsinfrastructuur
- > Kansen ontstaan waar problemen wijken
(*Loesje*)